

Kuva: Jetro Staven

VARHAISKASVATUKSEN KOULUTUSTEN KEHITTÄMISSUOSITUKSET

**VARHAIS-
KASVATUKSEN
KOULUTUSTEN**
kehittämisohjelma 2021-2030

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi toimi vuosina 2019–2020. Kehittämisfoorumi kokosi varhaiskasvatuksen ammattilaisia kouluttavia tahoja ja sidosryhmiä laajasti yhteen tavoitteenaan yhteistyön kehittäminen ja kehittämisehdotusten laatiminen.

Työskentelyn tuloksena syntyivät varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämissuosituksset. Kehittämissuosituksset muodostavat pohjan sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisten tutkintokoulutusten että täydennyskoulutuksen kehittämiseksi.

- Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin työskentelyn lähtökohtana on ollut varhaiskasvatuksen toimintaympäristön muutosten tunnistaminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.
- Kehittämisfoorumin toiminta koostui eri teemoihin painottuneesta jaostotyöskentelystä, koko foorumin yhteisistä työkokouksista sekä alueellisista kuulemistilaisuuksista. Ohjausryhmä koordinoi toiminnan kokonaisuutta.
- Laaditut kehittämissuosituksset perustuvat jaostotyöskentelyssä tehtyihin selvityksiin ja alueellisten kuulemisten antiin.

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämissuosituks

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi antoi suosituksia neljälle osa-alueelle: nopeasti muuttuva toimintaympäristö, varhaiskasvatuksen työvoimatarve, varhaiskasvatuksen koulutusten kehittäminen yhteistyössä sekä varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoiman parantaminen.

① **Nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää vahvaa ammatillista osaamista**

- Varhaiskasvatuksen henkilöstön perustutkintokoulutuksen kehittämisen tulee perustua tutkittuun tietoon lapsuudesta, lasten kehityksestä ja oppimisesta ja varhaiskasvatuksesta sekä varhaiskasvatuksen koulutuksesta.
- Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisessä tulee tunnistaa muuttuvan toimintaympäristön ammatilliselle osaamiselle tuottamat uudenlaiset vaatimukset ja ne tulee huomioida koulutuksen sisältöjen ja pedagogisten käytäntöjen kehittämisessä.
- Varhaiskasvatuksen koulutusten tuottamia ammatillisia osaamisprofileja tulee edelleen selkiyttää koulutusten ja niiden sidosryhmien välisessä yhteistyössä.
- Varhaiskasvatuksen ammattilaisille suunnattua täydennyskoulutusta tulee systematisoida ja koordinoita nykyistä vahvemmin.
- Varhaiskasvatuksen tutkintoon johtavien koulutusten tulee ohjata opiskelijoita rakentamaan ammatillista identiteettiä siten, että he tunnistavat oman ja muiden ammattilaisten ammatillisen osaamisen vahvuudet ja rajat ja kykenevät toimimaan rakentavasti moniammatillisissa ja monialaisissa työryhmissä.
- Varhaiskasvatusta koskeva tieto muuttuu nopeasti ja tutkintokoulutuksen kehittämistä tulee tukea myös kouluttajille suunnatulla, uusimpaan tutkimustietoon ja toimintaympäristön muutosten analyysiin pohjautuvalla täydennyskoulutuksella.
- Lisääntyvä ja muuttuva tieto varhaiskasvatuksesta edellyttää jatkuvaa oppimista ja sitä tukevaa laadukasta täydennyskoulutusta, johon kaikilla varhaiskasvatuksen ammattilaisilla tulee olla oikeus osallistua säännöllisin väliajoin.

② Varhaiskasvatuksen työvoimatarpeeseen vastataan ennakoinnilla ja joustavilla koulutuspoluilla

- Varhaiskasvatuksen koulutusten alueelliseen saavutettavuuden on kiinnitettävä huomiota alueiden työvoimatarpeita ja koulutusmääriä analysoimalla ja joustavia koulutusmuotoja kehittämällä.
- Ruotsinkielisen, saamenkielisen ja maahanmuuttajataustaisen henkilöstön koulutusten järjestämisestä tulee laatia erillinen pitkjänteinen suunnitelma, jossa osoitetaan erityiset koulutusvastuut näillä alueilla.
- Varhaiskasvatuksen työvoimatarpeeseen tulee vastata riittävillä aloituspaikkamäärillä, ja aloituspaikkojen määrää tulee koordinoita kehittyvän ennakointitiedon avulla.
- Koulutuksellisen etenemisen esteitä tulee poistaa joustavia koulutuspolkuja kehittämällä.
- Joustavien koulutuspolkujen kehittämisen lähtökohtana tulee olla koulutuksen korkean laadun säilyttäminen.

③ Varhaiskasvatuksen koulutuksia tulee kehittää yhteistyössä

- Varhaiskasvatuksen koulutuskenttä on moninainen ja sen kehittäminen edellyttää koulutusalojen välisen ja koulutusten keskinäisen yhteistyön vahvistamista.
- Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisen tulee olla vahvasti tutkimusperustaista. Tutkimusperustaista kehittämistä tukee yhteistyö ammatillisen toisen asteen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen sekä täydennyskoulutuksen tarjoajien välillä. Lisäksi koulutuksia koskevaan tutkimukseen sekä tutkimustiedon välittämiseen ja jakamiseen ylioppilaitosrajojen on panostettava.
- Yhteistyö tarvitsee sekä kansallisen että alueellisen tason rakenteita.
- Koulutusten järjestäjien ja työelämän yhteistyötä tulee entisestään vahvistaa. Tässä yhteistyössä työelämän tietoisuus koulutuksen uusista sisällöistä ja käytännöistä lisääntyy ja koulutusten tietoisuus työelämän kulloisistakin kehittämisen haasteista vahvistuu.
- Koulutusten kehittämistä tulee tehdä yhteistyössä työelämätoimijoiden kanssa.
- Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin toimintaa tulee jatkaa ja toiminnalle tulee osoittaa taloudelliset resurssit. Resurssit tulee suunnata koulutusten yhteisiin kehittämissankkeisiin yhteistyön vahvistamiseksi.

④ Varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoimaa vahvistetaan koulutusten ja työympäristöjen laatua sekä yhteistyötä kehittämällä

- Varhaiskasvatuksen koulutusten ja sidosryhmien tulee edistää yhteisvoimin myönteisen kuvan muodostumista varhaiskasvatuksesta. On tärkeää tuoda esille varhaiskasvatustyön yhteiskunnallinen merkitys ja tässä työssä ammattilaisille avautuvat mahdollisuudet mielekkääseen, samaan aikaan vaativaan ja luovaan työhön.
- Työelämän tulee panostaa varhaiskasvatuksen työympäristöjen ja työolosuhteiden edelleen kehittämiseen ja tarjota alalla jo toimiville mahdollisuuksia osallistua täydennyskoulutukseen ja kelpoisuuksia täydentävään tutkintokoulutukseen.
- Nuorten työntekijöiden työelämään kiinnittymisen tukemiseen tulee rakentaa uusia käytäntöjä, kuten esimerkiksi mentorointia.
- Varhaiskasvatuksen alalle soveltuvuuden arviointi tulee sisällyttää kaikkien tutkintokoulutusten opiskelijavalinnan prosesseihin.
- Koulutusten tulee tiedottaa monipuolisista koulutusmahdollisuuksista nykyistä laajemmin ja hyödyntää tässä erilaisia viestinnän välineitä.

VARHAIS- KASVATUKSEN KOULUTUSTEN

kehittämissuunnitelma 2021-2030

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29 00023 Valtioneuvosto

p. 0295 16001 (vaihde)

kirjaamo@minedu.fi

julkaisut.valtioneuvosto.fi | minedu.fi/etusivu

Kuva: Nina Huisman